

וכוסמין שיש לי בידך! אמר לו, שבועה שאין לך בידי חייטין! ואשתכח, דחייטין הוא דלית ליה [ונמצא, שחייטין אין לו בידן] הא שעורין וכוסמין אית ליה, — דפטור מקרבן שבועה, דכי אישתבע אחייטין, אקושטא משתבע! [מכיון שנשבע על שאין בידו חייטין — אמת נשבע].

והנמשל הוא, כאשר תובע אדם אנסת ופיתית את ביתי, כוונתו היא בעיקר התביעה — לקנס. על אף שבכלל תביעתו יש גם ממון של בושת ופגם. ונמצא ששבועתו על קנס היא, שפטור עליה מקרבן.

אמר ליה אבוי — מי דמי? התם, בחייטין קא כפר ליה, בשעורין וכוסמין לא כפר ליה.

שנינו במשנה: אמר האב לאונס או המפתה אנסת [או] ופיתית את בתי — רבי שמעון פוטר! ⁴³

אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן: מאי טעמא דרבי שמעון שפוטר? והרי בכלל שבועתו הווי גם בושת ופגם שהן תביעות ממון?

ותירץ: הואיל ועיקר תביעתו, קנס הוא תובע! ⁴⁴

אמר רבא: אתן משל לדבריו דרבי שמעון, למח הוא דומה —

לאדם שאמר לחבירו: תן לי חייטין ושעורין

הפקדון נוהגת בפני בי"ד ושלא בפני בי"ד. ואפילו רבי מאיר מודה כי אף שמושבע על ידי אחרים אינו אלא בבי"ד, מכל מקום הנשבע מפי עצמו, נשבע אף שלא בפני בי"ד. והלוא משנתנו עוסקת במושבע מפי עצמו, שהרי ענה אמן. ואם כן, כיון דהיכא שמודה שלא בפני בי"ד — חייב, מדוע לא יהא חייב על כפירתו, והלוא כפר בתביעה שהיה מתחייב עליה על פי עצמו?

44. הקשה הריטב"א: הרי ודאי יש בתביעתו אף בושת ופגם, שהרי בטענת "אנסת ופיתית" תובע כל מה שכלול בזאת, והיינו אף בושת ופגם? וביאר, שהקנס הוא התשלום שנאמר כפרשת האונס והפיתוי. דאונס ופיתוי מחייבים קנס. אולם, חיוב בושת ופגם נלמד מדרשא "תחת אשר עינה" ויסוד חיוב זה הוא מדין "החובל בחבירו" ולא דוקא מדין האונס והמפתה. ועל כן כאשר תובעו "אנסת ופיתית" — תובעו קנס של אונס ופיתוי.

החשיב את חיובי השבועות הכוללות, הוא משום שלא נקט דין השנוי במחלוקת. ויש מי שהקשה על כך, שהרי מחלוקת זו היא מחלוקת אמוראים, ואיך יתכן לומר שרבי חייא שהיה תנא, לא נקט דבר שאמוראים נחלקים בו? אמנם הר"ח ביאר, שאכן ממימרא דרבי חייא מוכח כמאן דאמר שחייב אפרטי. אולם מאן דאמר "אכללי" לא מצא סיוע לדבריו. ורבי חייא סובר כמאן דאמר אפרטי.

43. וטעמו של רבי שמעון נתבאר במשנה, והוא, משום שאינו משלם קנס על פי עצמו. ופירש רש"י שם, כיון דאי אודי לא מיחייב, כי כפר נמי, לאו ממונא קא כפר ליה. שיטת הב"ח והסמ"ע מובאת ב"תרומת הכרי"י סימן א, שהמודה בקנס מחוץ לבי"ד, כיון שאינו נפטר על ידי הודאתו, שהרי לא הודה בפני בי"ד — מתחייב בקנס על פי עצמו בהודאה זו, שאינה פוטרתו. והקשה על זה ה"תרומת הכרי"י": הרי שבועת